

Иван Бекјарев

Сава Мрмак – мајстор телевизијске режије

“Чудна је улога редитеља. У одређеном смислу он је увек варалица, ноћни водич који не познаје терен, а избора нема – да води мора, успут учећи пут којим иде.” Мислим да је сваки редитељ бар једном био у ситуацији коју је Питер Брук овако искрено описао.

Сасвим сигурно и Сава Мрмак. Међутим, ако је неко успевао да таква лутања сведе на минимум, да и најмању дилему реши пре почетка снимања, односно да води целу екипу, како уметничку, тако и техничку, непогрешиво ка циљу, то је

био Сава Мрмак.

Увек је знао шта хоће и увек је то што ради деловало сасвим једноставно, скоро лако. Наравно, то није било ни лако ни једноставно. Довољно је било само завирити у његове папире и одмах схватити колика је припрема претходила том наизглед лаком и једноставном решењу. Све је било унапред простудирано, почев од положаја камера, па све до мизансцена који је био чак и нацртан. Када сам то први пут видео, мислио сам да је разлог томе веома компликована сцена коју смо тог тренутка радили, док нисам касније схватио да није реч о изузетку, већ о правилу и да се Сава Мрмак, чак и као веома искусан редитељ, никад није ослањао на искуство, већ искључиво на рад. Посебно бих указао на његово мајсторство у прављењу глумачке поделе. Пре свега, волео је глумце и помно пратио њихов рад.

Могоа се са својом Милицом видети на свакој премијери у свим позориштима и захваљујући томе имао је изванредан увид у могућности сваког глумца. Наравно, поделе су му увек биле беспрекорно тачне и можда је кроз такав његов рад најбоље долазила до изражаја она чувена изрека да добра подела чини више од половине доброг посла. Често су његове поделе представљале велико изненађење за све, али су увек биле плод његовог изузетног познавања могућности сваког глумца понаособ, па су по правилу те неочекиване поделе биле нека врста лансирне рампе за стварање нових звезда. Кад поменух звезде, морам рећи да је под овим, често дискутабилним појмом, Сава Мрмак пре свега подразумевао нормалног и одговорног глумца (каког је данас често тешко пронаћи), глумца чије је познавање заната и професионално понашање и извршавање обавеза, основни предуслов за уметничко стварање.

Таквог глумца је необично ценио и омогућавао му да се пред камерама, у најкреативнијем смислу, до краја опусти и у пуној концентрацији, сигуран и у себе и у редитеља, уметнички размаше, да често уради и више од очекиваног. Радећи са Савом Мрмаком, срећом веома дуго и много, схватио сам да и телевизија за глумца може бити зна- чајно подручје за уметничко исказивање. Тиме је, поред неспорног редитељског мајсторства, доприносио и Савин изванредни смисао за организацију посла, као и способност да већ на пробама елиминише све оно што глумцу смета. Био је од ретких редитеља који је успевао да техника буде у служби глумца, а не обрнуто. Ту, пре свега, мислим на чињеницу да је Сава Мрмак био можда једини редитељ коме ни камерман, ни мајстор светла, ни тонац, ни било ко други из екипе, није смео да прекине ни генералну ни “врућу” пробу, или не дај боже, снимање. Једноставно, стваралачки чин ничим није смео бити нарушен. Сходно томе, план снимања је увек био до краја по- штован, никад умерен.

Снимајући са Савом Мрмаком, глумци су могли унапред без ризика да већ сутрадан по истеку плана снимања, безбрижно заказују нове послове. Радећи и дружећи се са Савом, добро сам га упознао и мислим да могу са правом да кажем да је он био један од ретко часних људи у овом послу. Између осталог, никада није себи дозволио да обећа глумцу нешто што не може да испуни. Дату реч је увек одржао, што баш и није типично за редитеље. И увек је равноправно

третирао све глумце, од најмање до главне улоге. Епизодистима је такође обезбеђивао простор за стварање и често им давао завидан број крупних планова. И уопште, морам констатовати да је Сава Мрмак био мајстор крупног плана, као да је, свесно или несвесно, свеједно, стављао себе у улогу другог ја свих глумаца, брижно водећи рачуна да и најмања њихова реакција буде регистрована и то по могућству на начин који глумци највише воле – у крупном плану. Дивио сам му се и због непогрешивог осећаја да од неколико, за мене и већину присутних, сличних варијанти исте сцене (дублова), изабере једини који је различит, односно најбољи и да нам на лицу места током провере снимка, необоривим аргументима то и докаже.

Никада нећу заборавити његову енергију и жељу да још нешто уради иако је био већ тешко болестан. Увек ћу се сећати нашег последњег сусрета, дан пред његову смрт. Пре него што сам ушао у његову собу, упозорен сам од лекара да је у коми, да наде нема, али да могу да уђем ако желим да га још једном видим.

На срећу, ушао сам. И догодило се мало чудо. После неколико тренутака отворио је очи и најнормалније почео да разговара са мном. И то је трајало добрих пола сата. Све време је причао о нашем најновијем пројекту Побратим и како ћемо одмах по његовом изласку из болнице да га снимимо. Био сам убеђен да ће тако и бити, да су лекари погрешили и да ће Сава добити своју последњу битку. Нажалост, лекари су били у праву. На крају морам рећи да сам срећан што сам познавао, што сам се дружио и што смо радио са Савом Мрмаком, сјајним човеком и великом ТВ редитељем. За мене највећим.